

Dr n. med. Zofia Czechowicz

Standardy opieki geriatrycznej. Organizacja opieki geriatrycznej. Opieka instytucjonalna

Zwiększanie się liczby starszych ludzi w społeczeństwie polskim przestało istnieć tylko w prognozach demograficznych; staje się coraz widoczniejsze w rzeczywistości. W okresie starości wczesnej (65-74 lata) około 3/4 osób starszych wykazuje zadowalającą sprawność (życie codzienne, korzystanie z komunikacji, załatwianie spraw w urzędach), ale w przedziale wieku 75-79 lat już tylko 1/3 osób radzi sobie zupełnie samodzielnie. Mając to na uwadze należy dla każdej z tych osób mieć jakąś propozycję.

Chciałabym w pierwszym rzędzie przedstawić ofertę już istniejącą i działającą, a następnie omówić te działania, które powinny być wdrożone w bardzo bliskiej przyszłości.

Od przeszło ćwierć wieku działa w Łodzi Uniwersytet Trzeciego Wieku. Ludzie starsi chętnie korzystają z tej instytucji. Mogą korzystać z wykładów, sekcji specjalistycznych (medyczna, prawna, społeczna, plastyczna, artystyczna), gimnastyki, basenu, sekcji turystycznej oraz z lektoratów języków obcych. Chętnych jest tak dużo, że sale wykładowe użyczane przez Uniwersytet Łódzki i Uniwersytet Medyczny w Łodzi nie są w stanie wszystkich pomieścić. Obecnie jest około 600 osób czekających na korzystanie z zajęć U.T.W.

Od 1975 roku działała w Łodzi Poradnia Geriatryczna. Na jakiś czas została rozwiązana, ale od prawie 2 lat ponownie wznowiła swoją działalność w bardzo okrojonym zakresie. Ta wcześniej działająca Poradnia Geriatryczna spełniała oczekiwania ludzi starszych. Duża poczekalnia dawała możliwości nawiązywania kontaktów w czasie oczekiwania na wizytę. Dla chętnych była sala gimnastyczna, gdzie pod nadzorem rehabilitanta odbywały się ćwiczenia usprawniające; istniała możliwość korzystania z zabiegów fizykoterapii oraz wykonywania podstawowych badań laboratoryjnych i USG jamy brzusznej.

Inną formą spędzania czasu są Domy Dziennego Pobytu. Z tej instytucji korzystają w głównej mierze ludzie o mniejszej samodzielności, mający kłopoty z robieniem zakupów i przygotowaniem posiłków. Za niewielką opłatą otrzymują trzy posiłki dziennie i spędzają wspólnie czas. W Domach Dziennego Pobytu organizowane są spotkania z interesującymi ludźmi, nawiązywane są kontakty z przedszkolami, szkołami.

Dla ludzi starszych z jeszcze bardziej ograniczoną sprawnością przeznaczone są Domy Pomocy Społecznej (domy dla ludzi starszych zdolnych do samoobsługi, domy dla przewlekle chorych somatycznie oraz domy dla przewlekle chorych psychicznie).

W ostatnich latach powstało wiele domów opieki krótko- i długoterminowej prowadzonych przez osoby prywatne.

Czego wobec tego brakuje? Można powiedzieć, że brakuje Poradni Geriatrycznej z całym zapleczem, o którym wspomniałam wcześniej. Jest to jednak rozwiązanie dla osób mogących dotrzeć do takiej placówki. Część osób starszych ze względu na pogarszającą się sprawność pozostaje w domach. Oczywiście pozostają pod opieką lekarzy rodzinnych, ale powinno się też pomyśleć o opiece specjalistycznej dla tej grupy pacjentów. Ideałem byłoby rozszerzenie działalności poradni geriatrycznej o zespoły wyjazdowe, udzielające porad i świadczące opiekę specjalistyczną w domu chorego (pielęgnacja, rehabilitacja, konsultacje geriatryczne).

Dla części osób starszych niesprawnych lub nagle wymagających leczenia instytucjonalnego rozwiązaniem byłyby szpitale geriatryczne lub oddziały geriatryczne w szpitalach wieloprofilowych. W placówkach tych oprócz krótkoterminowej diagnostyki i leczenia, prowadzono by w trakcie 3-4 tygodniowego pobytu usprawnianie chorych po przebytych ostrych incydentach chorobowych (np. po zawale mięśnia sercowego, zapaleniu płuc). W trakcie pobytu w oddziale geriatrycznym należy oswoić pacjenta z nową sytuacją zdrowotną, przedstawić aktualny stan zdrowia, konieczność modyfikacji złych nawyków, wdrożyć rehabilitację. Oddział geriatryczny daje także możliwość oceny dynamiki procesów starzenia w wybranych, reprezentatywnych grupach ludzi starych w poszczególnych przedziałach wiekowych. Umożliwia także prowadzenie zajęć dydaktycznych z geriatryki dla studentów medycyny, pielęgniarstwa, lekarzy specjalizujących się w geriatryce i medycynie rodzinnej, pracowników socjalnych i innych, które to zajęcia coraz częściej zawarte są w obowiązkowych programach nauczania. Jeszcze inną, istotną rolę oddziału geriatrycznego jest możliwość oceny aktualnej sprawności człowieka starego i ustalenia, czy jego stan zdrowia pozwala na powrót do domu, czy też należy go umieścić w domu dla przewlekłe chorych.

Istnieje także potrzeba tworzenia Oddziałów Dziennego Pobytu dla osób w wieku podeszłym, najlepiej przy szpitalach wieloprofilowych lub szpitalach geriatrycznych. W takich placówkach winna być możliwość wykonania pewnych badań specjalistycznych, oceny psychologicznej, prowadzenia rehabilitacji, ale także muszą być zagwarantowane miejsca do odpoczynku. Tego typu opieka sprawowana nad ludźmi w wieku podeszłym jest znacznie tańsza aniżeli hospitalizacja, a dla pacjentów bardziej przyjazna i bezpieczna.